

Warszawa, 22 kwietnia 2009 r.

Komunikat prasowy

„Od Unii do Unii. Polskie wizje jednoczenia Europy”

wystawa z okazji 5. rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych oraz Archiwum Główne Akt Dawnych zapraszają na wystawę „Od Unii do Unii. Polskie wizje jednoczenia Europy” związaną z obchodami 5. rocznicy wstąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej.

W maju 2009 roku mija pięć lat od wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Chcąc uczcić to ważne w historii naszego kraju wydarzenie Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych oraz Archiwum Główne Akt Dawnych pragną zaprezentować tradycje polskiej myśli zjednoczeniowej w idei wspólnej Europy.

Na wystawie prezentowane są trzy dokumenty: **Unia Lubelska** (1 VII 1569 r.), **Konstytucja dla Europy** – Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego (30 IV 1831 r.) oraz **Traktat Akcesyjny** (16 IV 2003 r.). Obrazują one dążenia Polaków i ich realny wkład w budowę zjednoczonej Europy już od wieku XVI, aż po czasy współczesne. Są dowodem, że idea wspólnej Europy pojawiła się na długo przed powstaniem Wspólnot Europejskich, ONZ czy Parlamentu Europejskiego.

Uroczyste otwarcie wystawy odbędzie się 29 kwietnia 2009 r. o godz. 12.00 w siedzibie Archiwum Głównego Akt Dawnych przy ul. Długiej 7 w Warszawie.

Wystawa będzie czynna w dniach

29 kwietnia – 5 maja 2009 r.

od poniedziałku do piątku w godzinach

11- 17 oraz w soboty i niedziele

w godzinach 11-15. **Wstęp wolny.**

Wszelkich informacji dotyczących wystawy, jej organizacji i przebiegu udzielają pracownicy Wydziału Edukacji Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, ul. Rakowiecka 2 D, 02-517 Warszawa, tel. kontaktowy: 022 565-46-53, we@archiwa.gov.pl

INFORMACJE O DOKUMENTACH

Unia Lubelska

Popisana w Lublinie 1 VII 1569 r. Unia była kompromisem pomiędzy interesami równorzędnych partnerów – Korony Polskiej oraz Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Rzeczpospolita miała odtąd jednego władcę wspólnie wybieranego przez oba narody i tylko raz koronowanego w Krakowie; wspólny sejm – walny – obradujący w Warszawie, gdzie posłowie litewscy w liczbie 48 zasiadali obok 114 posłów koronnych, i senat (113 senatorów polskich i 27 litewskich), wspólną obronę, politykę zagraniczną i monetę (lecz z odrębnymi stemplami – na Litwie herb Pogoń). Zabezpieczono odrębność Litwy przez zachowanie tytułów, dostojęństw i urzędów centralnych przy zagwarantowaniu równości Wielkiego Księstwa wobec Korony. Zadbano też o to, aby nie miały na Litwie zastosowania żadne koronne postanowienia, co do rewizji nadań królewskich.

Konstytucja dla Europy

Konstytucja Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego, powstała w 30 IV 1831 r., uznawana jest przez historyków za jeden z archetypów współczesnych organizacji, takich jak ONZ czy Parlament Europejski. Zawiera 77 paragrafów – myśli pokojowego przymierza między wolnymi narodami. Podstawą praw, tak narodowych jak i europejskich miały być „prawa natury, czyli boskie”. Prawa narodowe miał stanowić sejm, prawa europejskie – kongres, złożony z przedstawicieli wszystkich narodów, wybranych przez sejmy narodowe. Przedmiotem opieki praw narodowych miało być „życie, wolność i własność każdego członka narodu”, praw europejskich – „być, niepodległość i własność każdego narodu”. Projekt *Konstytucji* gwarantował każdej osobie wolność osobistą, wolność słowa i druku, całkowitą tolerancję religijną oraz zniesienie kary śmierci. Naczelnym zadaniem władz, według zamysłu autora, powinna być troska o właściwe wychowanie i wykształcenie obywateli, tak by mogli rozwijać swoje różnorodne uzdolnienia. Osiągnięcie tych celów zależy od właściwej obsady stanowisk rządowych i kierowniczych, dlatego też osoby sprawujące najwyższe stanowiska powinny odznaczać się nie tylko wybitnymi zasługami

Warszawa, 22 kwietnia 2009 r.

i znajomością praw, ale również zaletami umysłu i cnotą, a w swym postępowaniu kierować się zasadą „miłości w narodzie”.

Traktat Akcesyjny

Popisany 16 kwietnia 2003 r. w Atenach dokument, liczący blisko 5 tys. stron, określa warunki przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Na jego mocy z dniem 1 maja 2004 r. dziesięć nowych państw, w tym również Polska, przystąpiło do struktur unijnych. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Traktat podpisali: Prezes Rady Ministrów Leszek Miller, Minister Spraw Zagranicznych Włodzimierz Cimoszewicz oraz Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Danuta Hübner. Traktat zawiera m. in.: opis praw i obowiązków nowych członków Unii, zasady poszerzenia organów UE o przedstawicieli nowych państw i nowe zasady funkcjonowania tych organów, szczegółową charakterystykę ustaleń z toku negocjacji dotyczący życia społeczno-gospodarczego, wykaz aktów prawnych obejmujących nowe kraje członkowskie, deklaracje członków UE dotyczące Jednej Europy i Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, deklaracje Komisji Europejskich, opisy procedur decyzyjnych.

Warszawa, 22 kwietnia 2009 r.

Fragment Wstępu do Katalogu wystawy

(...) Można by postawić pytanie co łączy te trzy wydarzenia? Dlaczego w 5. rocznicę akcesji Polski do Unii Europejskiej, poza traktatem akcesyjnym, eksponujemy dwa inne dokumenty?

Pozornie wydaje się, że te trzy dokumenty mówią o wydarzeniach niemających ze sobą nic wspólnego, które ponadto dzieli znaczna odległość w czasie. Jeżeli jednak bliżej zapoznamy się z przebiegiem wydarzeń, które doprowadziły do unii polsko-litewskiej i akcesji Polski do Unii Europejskiej, odnajdziemy wiele podobieństw. Jedno i drugie wydarzenie poprzedziły długie i trudne rokowania, nie w pełni wolne od dramatycznych momentów. I w XVI i w XXI wieku nie zabrakło przeciwników unii. W obu przypadkach wystąpiła konieczność dostosowania prawa, ale zagwarantowano też poszanowanie dla odrębności.

Jest wreszcie jeden, szczególny element wspólny, który łączy to, co wydarzyło się w roku 1569, 1831 oraz 2004, i którego nie sposób przecenić. Zygmuntowi Augustowi, Wojciechowi Bogumiłowi Jastrzębowskiemu i tym, którzy zabiegali o włączenie Polski do Unii Europejskiej przyświecała ta sama myśl – troska o zabezpieczenie państwa przed zagrożeniem zewnętrznym. W czasach Jastrzębowskiego tego państwa nie było na mapach Europy, ale była nadzieja na jego odrodzenie i przekonanie, że nie można dopuścić do sytuacji, w której Polska ponownie będzie osamotniona wobec agresji sąsiadów. W 2004 roku u zwolenników akcesji do Unii żywa była pamięć beznadziejnej, samotnej walki w 1939 roku i pozostawienia Polski za „żelazną kurtyną” po zakończeniu II wojny światowej. (...)

Sławomir Radoń

*Naczelny Dyrektor
Archiwów Państwowych*

Warszawa, 22 kwietnia 2009 r.

INFORMACJE O ORGANIZATORACH

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

Początki instytucji sięgają 1919 r., ale jako Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych została powołana w 1951 r. w celu zarządzania siecią archiwów. Od 1983 r. jest centralnym organem administracji rządowej. W ramach kształtowania narodowego zasobu archiwalnego określa normy i zasady postępowania z materiałami archiwalnymi, prowadzi ewidencje materiałów archiwalnych przechowywanych w archiwach państwowych oraz politykę rewindykacyjną. Współpracuje również z instytucjami zagranicznymi oraz ośrodkami polonijnymi.

ul. Rakowiecka 2D
02-517 Warszawa
telefon (22) 56-54-600

www.archiwa.gov.pl

Archiwum Główne Akt Dawnych

Jest najstarszym publicznym archiwum polskim. Powołane zostało w 1808 r. pod nazwą: Archiwum Ogólne Krajowe, a jako Archiwum Główne Akt Dawnych funkcjonuje od 1918 r. Archiwum posiada dokumenty od XII w. do I w.ś. Zasób obejmuje akta władz polskich i zaborczych, urzędów, instytucji naczelnych i centralnych oraz prowincjonalnych, a także archiwa rodzin i osób z terenów dawnej Rzeczypospolitej (Korony i Litwy), tzw. Prus Południowych i Nowowschodnich (zabór pruski), Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, a także części Galicji (zabór austriacki).

ul. Długa 7
00-263 Warszawa
telefon (22) 831-54-91

www.agad.archiwa.gov.pl